

Soroca 52 uccájából negyvenet tett a földdei egyenlővé a Dnyeszter áradása

Helyszini riport egy síró és éhező városkából, amelyre csőstül szakad a baj. Rezina, Besarabia „elsodort faluja“

Soroca, május 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Sorocának megadta a sors a hirnevet. Néhány hónappal ezelőtt a Dnyeszter-parti véres dráma dobta be a városka nevét a világsajtóba. Most az árvízszerecséltenség ad alkalmat arra, hogy ismét tragikus szavakban emlékezzünk meg Sorocáról. Kétszer is kilépett medréből a Dnyeszter, hogy mindent elpusztítson, amit utjában talált. A városka — ha ugyan még annak lehetne nevezni — ismét víz alatt áll, mintha a második ár csak azért zudult volna Sorocára, hogy eltakarítsa azt, amit az első még meghagyott.

Soroca 52 uccájából negyvenet megsemmisített az árvíz

Az az érzésem, mintha kocsink egy nagy temetőben gázolna, amelyre a sors pusztító keze nehezedik. A Dnyeszter ujjain már visszahúzódott medrébe, de itt-ott még víz takarja a helységet. Soroca 52 uccájából negyvenet megsemmisített az árvíz. Egész házsorok összeomolva. Házak fedél nélkül, háztetők házak nélkül. Falak, amelyek csúszáson és komoran merednek a levegőbe. Az egyébként is nyomoruságos zsidónegyvedben egyetlen ép ház nem maradt. Vezetőm egy kietlen telekre mutat:

Egy tanár elpusztult a hullámokban

— Itt volt a gimnázium. Amikor az árvíz első hullámai közelednek, a tanárok azt hitték, hogy kisebb lefolyású árvízről van szó, aminőt sokat látott Soroca. Nem küldték haza a tanulókat, akik az ablaknál állva, érdeklődve várták a fejleményeket. Am az árvíz megbosszulta magát, nőtt, folyton nőtt. Behatolt a kapun, azután az ajtókon az osztályokba. A gyermekek felugrák a padokra, az asztalokra és még mindig mulattak a dolgon. De a víz tovább emelkedett. Ekkor megértették, hogy valami borzalmas katasztrófa közeledik. Sírní, kiáltozni kezdtek. A tanárok megőrizték hidegvérüket és megkezdtek a mentést. Az ajtókon már nem lehetett menekülni. A víz felemelte a padokat és asztalokat. A gyermekek rájuk kapaszkodtak és borzadva uszáltak így a vizen, amíg az ablakokon és padlásokon keresztül kimentették őket. Az egyik tanárt, aki utolsójának maradt az épületben, elhagyta az ereje, az ár elsodorta. Csak napok múlva találták meg holttestét.

Egy üzlet, amelyből csak a cégtábla maradt meg

Egy cégtábla két oszlopra szegezve maradt egy elárvult uccában. Az üzletet elvitte az ár. A cégtábla ott lóg a levegőben, mint a szerencsétlenné lett család, amelynek vagyonkájából csak az a tábla maradt meg. A régi zsinagóga 300 éves, másfél méteres falaival ellenállt a kegyetlen árnak. A víz ide is behatolt. A falon még látszik a nyoma. Egy szék, amelyet a víz a levegőbe emelt, most is ott lóg egyik csilláron.

A faolajgyár két oldalát vitte el a víz. A tetőzet a megmaradt két falon nyugszik. Minden megsemmisült. A gyáros zsidó volt, a munkások is. A kovácsműhely még áll, de minden pillanatban magára alá temetheti a zsidó kovácsot, aki nem akarja otthagyni munkahelyét.

Kő, téglahalmaz és butormaradványok

Kő- és téglahalmaz, körülötte butormaradványok hevernek. Öreg zsidó asszony jön ide mindennap, gyászolni kis házikóját. Amit egy egész életen spórolt pénzéből alig néhány héttel ezelőtt építtettek fel. Minden lépésnél a pusztítás nyomai. Gyász, panasz és sírás. Száz és száz zsidó existenciája omlott itt össze, alig néhány óra leforgása alatt.

A szerencsétlenek borzadva beszélnek az árvíz lefolyását. Hajnalban hagyta el medrét a Dnyeszter. Ez volt a szerencse, mert különben százan és százan lették volna halálukat a hullámokban. A borzalomra ébredő városka elvesztette a fejét. És a víz áttörte a gátakat és lecsapott Sorocára. Fejüket vesztve futottak az emberek az uccákon, nyomukban az árvíz. A házaikba igyekeztek, hogy megmentsék a menthetőt. A pokolian zúgó víz beömlött az ajtón és nemsokára az ablakokon.

A templomok haragjai megkondultak, segélykiáltások hasították át a levegőt, de az ár bömbölése mindent elnyelt. Az ár folyton nőtt. Az uccák, sikátorok rövidesen csatornákká változtak át. A szülők, karjukon gyermekeikkel, kétségbeesetten menekültek. Végre azok, akik megőrizték hidegvérüket, csónakokat kerítettek és megkezdődött a mentés. A csónakok a magaslati helyekre tartanak, azután ismét szembefordulnak az árral. Mégis vannak áldozatok.

Mindenütt temetői hangulat

Atmegyünk Rezina. Itt is ugyanaz a temetői hangulat. Elsodort házak, síró emberek. Ahol az árvíz elvonult, fekete iszap fedi el az életet, mint valami fekete takaró. Amikor az ár meglepte a községet, az emberek a magaslaton fekvő orosz temetőbe menekültek. A kegyetlen ár körülfogta a temetőt. Zsidók és keresztények imádkoztak az orosz temetőben. Egy zsidó kereskedőnek háza, üzlete odapusztult. Egy tehene maradt még víz odapusztult. Egy tehene maradt még víz odapusztult. Egy tehene maradt még víz odapusztult. Egy tehene maradt még víz odapusztult.

Magaslaton áll a zsinagóga. Mintegy 30-40 gyermeket mentettek ide. Azt hitték, idáig nem fog elhatolni az ár. A víz azonban körülvette a zsinagógát. Halálmegejtő bátorsággal mentették ki a gyermekeket az orosz temetőbe. Most újra itt pusztított a Dnyeszter. Mintha a keserűség pohara még nem telt volna be ebben a folytonosan gyászoló, tragikus sorsú városkában, amely fölött a kormány tizenöt ezer lejt osztott szét az árvízkarosultak között. (h. e.)

Csütörtökön írják alá Sanghaiban a japán-kínai fegyverszüneti egyezményt

A mandzsuri vizsgálobizottság elküldte első jelentését Genfben

London, május 3. Sanghaiban csütörtökön aláírásra kerül a japán-kínai fegyverszüneti egyezmény. Japán részéről az okmányt Uyeda tábornok, főparancsnok fogja aláírásával ellátni, aki a japán diszszemlén elkövetett bombamerényeket alkalmával megsebesült. Az aláírás aktusa ezért a sanghaji kórházban fog lefolyni.

Ezzel egyidejűleg japán részről Moszkvában kijelentették, hogy Mandzsuriában semmiképpen sem támogatják a fehér-oroszok törekvéseit.

Egyébként a Mandzsuriába kiküldött népszövetségi bizottság elküldte Genfben első jelentését. Eszerint az országban 100 ezer főnyi kínai irreguláris katonasággal szemben áll 22 ezer főnyi japán haderő és japán tisztvezetés alatt a független mandzsuri kormány mintegy 85 ezer főnyi hadserege. Állandó harcok a helyzetet rendkívül komolyá teszik. A személybiztonság minimális. Kína Mandzsuriában teljesen elvesztette a talajt.

Tragikus vadász-szerencsétlenség áldozata lett dr. Török Imre kolozsvári orvos

Kuck Ferdinand iőtéri kereskedő vadászat közben véletlenül agyonlőtte dr. Török Imrét. A kereskedőt az ügyészség szabadlábra helyezte, de gondatlanságból emberölés címén folyik az eljárás ellene

Cluj-Kolozsvár, május 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Május elsején tragikus szerencsétlenség történt a Kolozsvár melletti papfalvi erdőben. A meg-rázó szerencsétlenségnek halálos áldozata van dr. Török Imre orvos személyében. A megdöbbentő körülmények között lejártszódt szerencsétlenség tragikus hátterét az adja meg, hogy dr. Török Imrét legjobb barátja és vadászpartnere, Kuck Ferdinand, az ismert kolozsvári kereskedő ölte meg, akinek vadászfegyvere a tragikus véletlen következtében egy emberéletet oltott ki.

Vadászni indul a társaság

Május elsején verőfényes időre virradt Kolozsvár és már a kora reggeli órákban előzöttök a kirándulók a városból kivezető utakat. Dr. Török Imre és Kuck Ferdinand, a vadász-szenvedélyűeknek akartak hódolni ezen a verőfényes májusi napon. A kis társaság tagjai dr. Török Imrén, és Kuck Ferdinandon kívül Frank Rudolf mérnök, Petri Vilmos és dr. Wolf Helmut beszélgető orvos voltak. Török Imre két nagyobb gyermekét, Kuck Ferdinand három gyermekét, Frank Vilmos feleségét és két gyermekét vitte magával a kirándulásra. A társaság a Korona vendéglő autóbuzsát bérelte ki. A kora reggeli órákban kiérkeztek a vadászterületre. A társaság nő és gyermektagjai a tisztáson maradtak, míg a férfiak az erdőbe indultak madárlesre. Dr. Török

és Kuck baglyot vittek magukkal, hogy a ragadozó madaraknak csalétekül szolgáljon. A vadászok karót szurtak a földbe és ehhez kötötték ki a baglyot.

A tragikus puskaelővés

A vadászat kilátástalannak indult és a két vadászt az is elkedvetlenítette, hogy a karó kidőlt. Dr. Török Imre próbálkozott azzal, hogy a fát újra a földbe erősítse és a baglyot hozzákötözzé. Mialatt az orvos azzal foglalatkoskodott, hogy a karót a földbe szurja, Kuck meg akarta próbálni, hogy a célpont jól van-e elhelyezve. Célzott tehát és lőtt.

A lövéstől azonban a fegyver előre lendült és a másik cső zúvázzá is lecsattant. A lövés az éppen fel-emelkedni akaró dr. Törököt arcaán találta. Az orvos hangos jajkiáltással esett össze és azonnal eszméletét veszítette.

Kuck kétségbeesve rohant barátja segítségére. A szerencsétlen orvos arcába mintegy harminc serét furódott, teljesen felismerhetetlenné téve az arcát. Jobbszemére azonnal megvakult, homlokcsontja összezúzódtott, állkapcsa és jobbhalántéka több seréttől furódott át.

Nincs segítség

A társaság többi tagjai azonnal a szerencsétlenség színhelyére rohantak és pár perc múlva már auton vitték az eszméletlen orvost a városba. A Park

szanatóriumban dr. Máttyás Máttyás igazgató főorvos vizsgálta meg elsőnek kollegáját és

megállapította, hogy már nincs segítség, dr. Török Imrén már operáció sem tehető.

Értesítik dr. Török Imrénét

A szanatóriumból dr. Koleszár fül és gégeorvoshoz telefonáltak, aki a tragikus végű orvosnak testi lelki jóbarátja volt. Koleszár dr. felkereste dr. Török Imrénét és kiméletes szavakkal adta az asszony tudtára, hogy férjét tragikus szerencsétlenség érte. Az asszony a szanatóriumban tudta csak meg, hogy férje menthetetlen. A haldokló ember ágya mellett tragikus jelenet játszódott le, amikor dr. Török Imrénének tudomására jutott, hogy férjén már nem lehet segíteni.

A szerencsétlen orvos anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna délután ötök kiszenvedett.

Kuckot őrizetbe veszik, de az ügyész szabadlábra helyezte

A tragikus körülmények között bekövetkezett szerencsétlenségnek természetesen a rendőrségben volt a folytatása. Kuck Ferdinand Franck mérnökkel együtt hajtott a rendőrségre és jelentkezett Drághicú Aurel rendőrigazgatónál. Drághicú igazgató az est órákban kezdte meg a kihallgatásokat mert a délutánt a Hója erdőben töltötte, ahol szolgálatos volt. Kuck magából kikelve mondta el a tragikus esemény és a lakásáról elhozott fegyverek rekonstruálta a véletlenségből elkövetett emberölést. A kihallgatások után az éjszakai órákban őrizetbe vették Kuckot, akit hétfőn átszállítottak az ügyészség fogházába. Az ügyészség hétfőn reggel vette kezdetét a kihallgatás és

a déli órákban Filipescu vezető-ügyész és Pastia vizsgálóbíró kihallgatták a kereskedőt, hogy jogvagy tartására okot nem látnak fennjeleníteni.

miután a szerencsétlenség tragikus véletlen következménye lehetett csupán de gondatlanságból okozott emberölés címén megindul az eljárás a tragikus vadászkaland hőse ellen.

A déltájban szabadlábra helyezett ember a sajtó munkatársai előtt is idegességtől remegve mondogatta el szerencsétlenségét. Elmondta, hogy a legjobb hangulatban indult el minden reményük megvolt arra, hogy szerencsés szákmánnyal térnek haza ragyogó időben. A szerencsétlenség után a társaság magasán a levegőbe akasztották, de a lövés alacsonyán ment.

Dr. Török Imre egyike volt Kolozsvár legismertebb és legkeresettebb orvosainak, aki a Malom-ucca 22. szám alatt rendelt. Az összes orvostudományi egyesületeknek népszerű és általános megbecsülésnek örvendő tagja volt akit mint kitűnő orvost, kollegái rengeteg kívül respektáltak. Eppen ezért halálának hírére a város társadalmában óriási feltűnést és hátramaradott özvegy és három gyermeke iránt óriási részvétet váltott ki.

Dr. Szegehő: Az Agrár konvenció tőrvény

teljes, szabatos magyar fordítása. A gyarázatokkal 60.— lei. Küldje be a ben és portómentesen kapja Lepá Cluj.

Az antisz... lára lép

1919 májusában ezelőtt — egyik műlön szobájában hat tálnál, ahogy ők Német Munkáspárt és az összes tagok, ni tanácsköztársaság ezek s a hat kisp lett és szidta a vis az nap este még e Valami hollófeke sodik bajor gy-ezr juszkával, amit al sem igen ismert a ha ez az altiszt a meg köztük — tal A lány, könnyen ben nem is germá idegen azonban uj jesen giit-egyet ki koriban München ki a földből a pár eltűnjenek. Ez is párt volt. A bajor tanác után konjunkturáj

A m

A volt altiszt a társai. A szoron tásában különös a nyelvükön besz jában már nem e nagy müncheni ember hallgatja máj 14.000, más hallgatói száma. haju altiszt így ugyanabban a te ban, már a márk német elszegénye volt altiszt már maga után egy s téi következtében börtönbe kerül. gint az idő s má meginkább nő a ké képviselőt küld a be, 1930-ban 107 szán lejár Hind mandátuma, az mint 12 millió né haju, Chaplin ahogy ez a tizen nül előrekerült gát. Mindez azo ma az utnak, am több és nagyobb számokkal kifeje új mikosszal sze tén a német kis met felszabadul párt tagjainak 2000 jól megfiz mit mond még a (az utolsó hete tott) legalább 6 ge van, autómó parkkal, titkosre napi- és hetilap szépszámu halot külön biztosítót pótlására. Mit saját egyenruhá tikán és szerta mánya, vallása, ja és kodifikátó és fogalomvilág persze nem kor és könyvekben, cionáriusai mo ben. Amint olva kori altiszt nev három év alatt sőt sokak szem nem egy új bi ják, a Harmadi ja a német Sieg rajta, mert má szül megmenet Hire, szava s Nagy majmolá is csak majmo

HITLER UTJA

107 hallgatótól 13 millió szavazóig

Hat sörívő meg egy altiszt pártot alapítanak Münchenben. A márka zuhanásának tempójában szaporodnak Hitler hallgatói. A finác fia művész akar lenni és mázoló segéd lesz belőle. A nemzeti szocialista vezér nem akar tudni a munkásokról

Az antiszemitizmus dobogóján a történelem utjára lép Hitler

1919 májusában — tizenhárom évvel ezelőtt — egyik müncheni kiskorcsma külső szobájában hat kispolgár ült egy asztalnál, ahogy ők nevezték magukat: a Német Munkáspárt... az egész vezetőség és az összes tagok. Közvetlen a müncheni tanácsköztársaság bukása utáni napok ezek s a hat kispolgár ült a söre mellett és szidta a viszonyokat. Leült ugyan az nap este még egy hetedik is közéjük. Valami hollófeke haju altiszt a második bajor gy-ezredből, kicsi Chaplin bájoskával, amit akkor még Chaplinről jászokával, amit ismert a világ. A hat söröző — ha ez az altiszt aznap este nem jelenik meg közöttük — talán még most is ott ül. A lány, könnyen mosolygó, egész lényében nem is germán, de tipikusan osztrák idegen azonban új fordulatot adott a teljesen gitt-egylet jellegű „párt”-nak. Akkoriban Münchenben gombamód nőttek ki a földből a pártok, hogy azután ismét eltűnjének. Ez is egy ilyen újdonsült párt volt.

való szervezkedésnek. Ez a kis párt azonban nemzeti jelszavaival az egész kis emberek s a munkások közé ment s még határozottabban követte ezt a taktikát, hogy az idegen is bekapcsolódott a pártmunkába, úgy, hogy nem telik bele egy év s az ismeretlen sörözők 1920 február 24-én mint a Nemzeti Szocialista Német Munkáspárt tartják első nyilvános gyűlésüket. A hallgatók száma ekkor ugyan még csak 107, de az előjelek kedvezőek, másnap nagy a sajtóvisszhangjuk s az est szónoka, a hollófeke haju altiszt pár hét múlva kilép a hadseregből. Minden erejét az új párt szervezésére fordítja s az év végén már többszázan állnak mellette, sőt decemberben, — ha akármilyen kicsi is —, de saját lapjuk van: a Völkischer Beobachter. A volt altiszt szakadatlanul rója a müncheni kiskorcsmákat. Ez a város kispolgáraival most még inkább mint valaha a kiskorcs mákban él, politizál és fél, várva a megvert és leigázott Németországban a tökéletes elszegényedést.

fliktusa, ami a konfliktusok belső törvénye folytán tovább viszi az életét, tipikus kispolgári konfliktusok.

Például: — az apja — egész kicsike vámhivataltok, szöszterint; finác a bajor-osztrák határon — mindenáron ugyan olyan nyugdíjas államhivatalnokot akart belőle nevelni, mint ő. A fiatal Hitler azonban egy szélesebb életről ábrándozik, művész akar lenni, aki talentumával följe kerekedhet a munkás és kispolgár sivar életének. Ebből az ellentétből sok civódás kerekedik a fiú és a szülők között s nem tudni, hova vezetett volna. A szülők azonban meghalnak s a fiút kelő iskola, kellő előképzettség nélkül szabadon hagyja a vágy, a művészet, a nagy élet tuán, Bécsbe. A bécsi művészakadémiára azonban nem veszik föl... Mint kva lífikálatlan mázoló kell megkeresnie a kegyeret. Ime... valamit tényleg elért. Talán rengeteget is. Hisz megél belőle. De milyen arányban áll ez a vágyval?

A vágy azonban nem alszik. Már annyit elért, hogy Bécsben él, tele álommal a művészi jövőt illetően s tele mindenféle nagynémet ideológiai törvényekkel, amiket még otthon történelmi könyvek olvasásával szívott magába. A bajor-osztrák határon volt gyerek az Inn folyó ausztriai partján s minden álma, hite és lélekzése a tulsó part, Németország volt... a nagy németek, a germánok s nem az osztrákok, akiket „a szláv és zsidó vér keveredés megrontott.” S Bécsben még inkább nőttek ezek az eszmék benne. Ami kor ide kerül nagy a lármája és a hire annak a bizonyos Luegernek, aki antikapitalista eszméket először társít elszánt antiszemitizmussal. Ez az eszmetársítás a nagynémet szívű fiatal Hitlerre fasciáló erővel hat, talán épp emiatt az el-

lentét miatt, ami akkori környezete s a Lueger-féle ideológia között van.

A fiatal Hitler épületeken dolgozik. Az évek, amiket ekkor irnak a bécsi munkásság szervezkedésének az éveit s munkástársai őt is felszólítják, hogy lépjen be a szakszervezetbe. A kispolgár megütözik a kívánságon s megtagadja a belépést. Ő nem „munkás”. Számára az épületállvány fegyház, ahonnan minél előbb ki akar kerülni. A jövődöbél nagy művész s a jelenlegi nemzeti szocialista hallani sem akar a munkásszolidaritásról s azontúl szóba sem áll velük. Boldog, ami kor otthagynak őket s beállhat egy irodába rajzolónak s azok közé kerül, akik ugyanugy gyűlölik a zsidókat, a csehek és munkásokat, mint ő...

Letörnek a művészi álmok

A belső hajtóerő, a kispolgárosztályból való kitörés vágya így tovább, el Bécsből, Münchenbe, mely a festők és rajzolók Mekkája ekkoriban. A tudat, amit magával visz Bécsből, már meglehetősen telített. Benne van a nagynémet csodálat. Benne van Lueger s rengeteg antiszemita agitációs füzet s bizonyos Schönerer minden gyűlése, amit az a Habsburgok, illetve a szlávág ellen védekezni nem tudó Monarchia ellen kiontott. A Münchenbe érkező későbbi Siegfried va rahogyan általánosságban már kész. Az előbbi feszültségekkel él s akar éltre kerülni s — lappang a müncheni bohémek félmunkái, rajzolói és festői között, akik mind ugyancsak nagy művészek akarnak lenni.

Hitlerrel már rengeteget összeirtak. Azt a momentumot azonban, hogy eredetileg művész akart lenni, minden róla író elejtik pedig Hitler önéletrajzában is ezen van a legdedegettebb hangsúly. Még ma is csak arra büszke, hogy az ő tervei szerint rendezték be a müncheni Barna Házat s hogy minden pártjelvényt ő tervezett... Minden vágya a művészetre koncentrált. A felfelétörésnek ez az útja. Ez viszi el hazulról. Ez kergeti le a állványról. Ezért jött Münchenbe. Művész akar lenni s ez azt jelenti: különb, mint a kispolgár. Kispolgár és polgár fölötti. Megfelel ez a századeleji valamiféle kis talentummal bíró kispolgár egyetlen expansió lehetőségének. A századeleji kispolgár osztálykötöttségéből s a rossz valóságból már csak errefele talált kiutat. A magyar kávéházak is teli voltak Pesten ezekkel a figurákkal, akik ugyanugy, mint Hitler — mellékesen — habzóttak a politikától és zavaros filozófiáktól.

Újból uniformis és politika

A hangsúly azonban nem ezen volt, hanem a művészetben... A lényeg azután az, hogy ezek a művészet-karriert várók valahogy mind elkracholódnak. Nem lesz belőlük művész. Vagy a talentum, vagy valami más nem elég bennük s minden művésztetre készülő vágy-készletük másfele szivódik szét. Hitler politikai lett, illetve nem tudni mi lett volna belőle, ha ki nem tör a háború, mert már éppenséggel sehogyan sem ment a csodavárás. Hitler már-már elmerült a sivar müncheni életben. Talentuma neki is kevés volt ahhoz, hogy az éltre kerüljön. De itt a háború... Annyi millió ember és Hitler életfordulata. Jó megoldás katonának jelentkezni most. Ha nem pusztul el a német hadseregben, még tiszt is lehet. Ez is a kispolgár vágya. S ha már tiszt, akkor új életet kezdhethet. S tényleg: katonának jelentkeztek, végigszolgálja a háborút. Tiszt ugyan nem lett s különben sem oldott meg a háború számára sem semmit. Mit tehet? Festeni, rajzolni reménytelen. Egyelőre nem marad más hátra, mint annyinak a zavaros és nyugtalan német napokban: tovább katonáskodni. S most homályos hónapok jönnek. A politikust tehát még mindig lappang. Holott München politikai élete a legváltozatosabb. Hitler azonban sehol. A rendkívüli, amit rá és köréje kennek, még mindig nem jelentkezik. Már több mint harminc éves s még mindig egészen lent van a kispolgárok szürke tömegében. Még senkiem látja. Azaz valaki mégis akadt, aki valamit látott, mert váratlanul az utjára tereli. S ezt a valakit nem lehet megnevezni. Valami feljebbvalója, aki információk szerzése végett a Bajor Tanácsköztársaság bukása után egyre-másra hirdett munkásszolgálatok küldi: Információkért, hogy mit csinálnak ezek az emberek s mit akarnak. Így kerül Hitler a hat kispolgár közé, hetediknek. Ez a nap a fordulat napja. Itt hallja Hitler, aki nek eddig még seholsem sikerült az érvényesülés, ezek a kispolgárok beszélnek maguk szűk látókörével, hogy az érvényesülés útját a zsidó töke zárja el s Ber-

linben ugyancsak azok a zsidók viszik a birodalom ügyeit, akik rászabadították az antantot Németországra, akik hátulról döfték a történelem mindig győzelmes német hadseregbe...

Az „informátor” a történelem utjára lép

Hitler hallgat s talán másnap reggel adandó jelentését fogalmazza fejében, vagy arra gondol, hogy nem jelent semmit, hisz teljesen megbízhatók ezek az emberek. Hisz ezek a szavak mind nagyon ismerősek előtte. Hisz ezeket a szavakat egy más politikai helyzetre alkalmazva már hallotta egyszer, nagyon rég, a háború előtt, Bécsben Luegerától. Az új, amit hall, csak annyi, hogy az a régi, idegeibe szitt antiszemitizmus itt most valami egész új kontextusban jelenik meg. Az, ami még Bécsben két, harmóniába nem hozott különálló valami volt benne, a nagynémet nemzeti mithosz és a luengeri antikapitalista antiszemitizmus itt most egy nagy kemizálódottságban buzog. Hitler az emlékek és a pillanat igézetete alatt, a kiirthatatlan osztrák kispolgár, az egykori Lueger bámuló s a végleg elkracholt művész feleszmélésével valami utlehetőségre ébred s feláll és beszél s a formán beszéző emberre felfigyel a törpe párt még törpebb vezetősége. Ahogyan mondani szokás: a történelem utjára lépett. Viszont, amint látható: még nagyon kevés podgyással. Am ez a podgyász gőz és indulat s a gőz itt is hajtóerő, különösen a síkossá vált történelem sinjén.

Metternich mondta egy alkalommal, hogy a Balkán a bécsi Rennwegen kezdődik. Két-három emberöltővel később, Lueger korában, Bécs városa már annyira megnőtt, hogy ez a Rennweg már egész Bécs szívében volt. Hitler cselekedete, hogy a Rennweg elkerült Münchenbe, sőt azon túl, be Németországba.

Gaál Gábor.

(Holnap folytatjuk.)

A márka zuhan. Hitler hallgatói szaporodnak

A volt altisztnak ezek a kispolgárok társai. A szorongás és félelem szolidaritásában különböző neveket ad bajáiknak s a nyelvükön beszél. S ime 1921 februárjában már nem egy kiskorcsma, de a nagy müncheni Krone Cirkusban 5600 ember hallgatja s nem mulik el egy év, már 14.000, másfél év s már 20.000 a hallgatói száma. S a párt s a hollófeke haju altiszt így emelkedik tovább, szinte ugyanabban a tempóban, ahogy akkoriban, már a márka zuhan s az általános német elszegényedés nőtt. 1923-ban a volt altiszt már tizenhat halottat hagy maga után egy sikertelen puccs esete-patái következtében a müncheni uccán s a börtönbe kerül. Alig mulik azonban meging az idő s már ismét szabad s a párt méginkább nő a kezei között. 1928-ban 12 képviselőt küld a német birodalmi gyűlésbe, 1930-ban 107-et s mikor 1932 tavaszán lejár Hindenburg elnökségének a mandátuma, az új elnökválasztáson több mint 12 millió német szavaz a hollófeke haju, Chaplin bajuszkájú „dobos”-ra, ahogy ez a tizenhárom év alatt hihetetlenül előretért elörszeretettel nevezi magát. Mindez azonban csak halvány nyom az utnak, amit megtett. Az ut mentén több és nagyobb a láz, mint amennyi számokkal kifejezhető. Mert mit mond az új mitosszal szemben, amely az ut mentén a német kispolgár lelkében nő a német felszabadulástól, hogy például a párt tagjainak a száma közel egymillió 2000 jól megfizetett pártalkalmazottal s mit mond még az is, hogy a pártnak egy (az utolsó hetekben látszólag feloszlott) legalább 60 ezer főből álló hadserege van, autómobilosztatokkal, sőt repülőparkkal, titkosrendőrséggel, több tucat napi-és hetilappal s hire és hírhedsége szépszámu halottakkal, uccai harcokkal, külön biztosítótársasága áldozatai kárpótlására... Mit mond mindezt, mikor túl a saját egyenruhán és zászlón, pártzimbólikán és szertartáskönyvön, külön tudomány, vallása, varázslói és árulói, papja és kodifikátorai vannak. Saját nyelve és fogalomvilága, külön etikája... mindezt persze nem konkrét, de szónoklatokban és könyvekben, illetve ahogy a párt funkcionáriusai mondják, — a német lelkekben. Amint olvasható mindenféle: az egykori altiszt neve és csinálománya a tizenhárom év alatt nemhogy fogalom, zászló, sőt sokak szemében a német jövő lett, hanem egy új birodalom, amit ők mondják, a Harmadik Birodalom hajnalhasítója a német Siegfried, egész Európa szemérajta, mert már nemcsak a németeket kézzel megmenteni, hanem az egész világot. Hire, szava szétszívargott mindenféle. Nagy majmolása napjait éljük, holott ő is csak majmoló. Mondják, hogy dolgo-

zóságában csupán három kép található s ez a három... Nagy Frigyes, Napoleon és Mussolini. Itt ezek közt az ősök közt, ahogy ő érzi, jár fel s alá s sokak állítása szerint ez az ő járása most az európai történelem járása s szobája a világ közepe...

Honnan indult el Hitler?

Ki ez az ember és a pártja? Micsoda mélyekből merült föl, micsoda dolgok közt nőtt? Micsoda erők hajtották? Velelten-e az utja, vagy küldetés? Avagy éppenséggel valaminőféle iparúvés akkor, amikor minden ipar áll, ötvenmillió a munkanélküli s a középszerűség és zavarosság zseniális méreteket ölthet. Nézzük előbb a figurát... mit mond róla az élete.

Diktátornak készül és megelégszik — a parlamenttel

Nem véletlen, hogy az első „történelmi” kép, amiben exponálni lehet, a müncheni kiskorcsma külön szobája a hat kispolgárral. Származása, minden belső hajlama ide determinálnia... Apja, rokonai, élete minden figurája — a későbbi nagy ut előtt — csupa kispolgár. A kispolgár tudatát, indulat hangszerezését, érzületét, vágyait és ideáljait minden hangos, doboló forradalmisága, agitatori nagystilütsége s hajdani művészi hajlama ellenére sem lehet letagadni róla. A gőz és a történelmi tizenhárom év alatt siegfriedi körülötte, de a mag... kispolgári, mert idegeivel, belső igazi koncepciójával, minden utólréphetlennek látszó szervezőképessége ellenére sem tudja tulhaladni ezt a nivót. Minden elszánt kitörése s a kispolgári belső kötöttségek fölé való kerülés törekvése hiába. Visszahull. Siegfriednek csak a maszkja siegfriedi. Hiába forradalmár a belső láz és szuggeszció jogán, végül is az igazán forradalmi cselekvésre váró pillanat igézetét nem bírja. Évekig dobog a kard már suhinthatna, kiderül, hogy esze-ágában sincs kardot használni. Diktátornak készül, de amikor arra kerülne a sor, hogy azzá tegye magát, megelégszik a parlamenttel... Hadserege van, de ez csak játék. Egy egész birodalmat mozgat meg, a föld rengését idézi s a tizenhárom év alatt a kétszáz ezer népgyűlésen kívül csak annyi történik, hogy egy kilencszobás lakást rendez be magának, három autót szerez s egy villát Berchtesgadenben. A legmagasabb oromok ra tör s a legkisebb célokat éri el. A német népnek még nem adott semmit. — csak jórészenek megzavarta a fejét. Mindenképp a heroikussá lármázott kispolgár figurája az övé. Élete minden nagy kon-

32. MÁJUS 4.
...onként
...számra
...adnia?
...ideol
...egszüneti
...éz-és hönaj
...adást.
Mátyás Mátyás
...lta meg elsőnek
...már nincs se-
...erén már ope-
...githet.
...Török Imréné
...Koleszár fül és
...tak, aki a tragi-
...ti lelki jóbarátja
...ereste dr. Török
...zavakkal adta az
...férjét tragikus
...Az asszony a szak-
...haldokló ember
...jelenet játszódot
...Imrénének tudó-
...érjén már nem
...vos anélkül, hogy
...te volna delután
...örizetbe veszik, de
...sz szabadlára he-
...ények között be-
...tlenségnek termé-
...en volt a folyta-
...d Francék mérnök
...rendőrségre és je-
...Aurel rendőrigaz-
...igazgató az est
...a kihallgatások
...ója erdőben töltö-
...tolt. Kuck magabó-
...tragikus esemény
...hozott fegyver
...etlenségből elköve-
...kihallgatások utá-
...örizetbe vetté
...átszállítottak a
...a. Az ügyészség
...kezdését a kihall-
...Filipescu vezet-
...vizsgálóbíró kö-
...vel, hogy fogva-
...ltnak fennfö-
...ni.
...tlenség tragikus v-
...ve lehetett csupa
...okozott emberöl-
...z eljárás a tragik-
...ellen.
...abadlára helyez-
...katársai előtt is
...ve mondotta el
...Elmondta, hogy
...an indultak el
...megvolt arra, ho-
...nyal térnek haza
...szerencsétlenség
...n a levegőbe ak-
...csenyán ment.
...egyike volt Kolo-
...és legkeresettebb
...Malom-ucca 22. sz.
...összes orvostudom-
...k népszerű és álta-
...k örvendő tagja v-
...orvost, kollegái re-
...ában éppen ezért hal-
...ában óriási feltím-
...özvegye és hátr-
...riási részvétet
...Agrár konver-
...örvény
...magyar fordítása.
...lei. Küldje bá-
...tesen kapja Lepa-
...Cluj.

Az ortodox zsidóság a király elé viszi sérelmeit

Lezajlott az erdélyi ortodoxia nagy választmányának ülése. Löwy Mór kolozsvári rabbi elnökhelyettesi, Seif Sinaj alelnökhelyettesi misőségben tagjai lettek a központi iroda elnökségének

Kolozsvárra helyezték az ortodox központi iroda székhelyét

Cluj-Kolozsvár, május 3. (Az Uj Kelet tud.) Az erdélyi ortodox központi iroda országos választmánya f. hó 2-án tartotta meg első ülését a kolozsvári Chevra-Kadisa tanácstermében. Wesel Albert főrabbi, a központi iroda elnöke megnyitójában rámutatott a tanácskozás problémáira, főleg a központi székhelyének kérdésére. Felhívta a választmány tagjait, hogy tegyenek javaslatot a központi székhelyére vonatkozólag.

Joszovits Lipót (Sziget) kijelenté, hogy a központi helyének kérdését függővé kell tenni attól, hogy Wesel főrabbi, — az iroda elnöke — hajlandó-e a központi székhelyre költözni. Tischler Mór (Kolozsvár) kategorikusan kijelenté, hogy a központi székhelye csak Kolozsváron lehet, tekintettel annak földrajzi és politikai helyzetére. Danzinger Lajos (Ermihályfalva) kéri, hogy a központi székhelye Szatmáron legyen, mert ez esetben Freund Chaim hajlandó a szükséges helyiségeket az iroda rendelkezésére bocsátani díjtalanul. Ugyiszintén az orth. zsidóság centruma is Szatmáron van.

Gabel Sándor (Marosvásárhely) követeli, hogy a központi Kolozsváron legyen és ezzel tegyék jóvá azon hibát, melyet a multban elkövettek azzal, hogy Beszterce helyett az iroda székhelyét, Freund Izrael szászrégeni főrabbi, kéri a delegátusokat, hogy kapcsoljanak ki minden személyi és politikai szempontot. Javasolja egy bizottság kiküldését, mely a vélemények összehangolására javaslatot tegyen a központi székhelyére vonatkozólag. Szófer Manó vásárhelyi, Katz ruskovai főrabbi és Czitrom Benjámín megyesei delegátus hasonló értelemben szólaltak fel.

Ullmann Ábrahám (Nagyvárad) szerint a központi székhelye csak Szatmáron, az erdélyi zsidóság centrumában lehet, ellenben Kolozsvár vallási szempontból nem felel meg. Tischler Mór, tiltakozik Ullmann szavai ellen és az erősen vissza utasítja Kolozsvár zsidóságának nevében. Szmuk Mihály (Sziget) szintén Szatmár mellett foglalt állást és követeli a szavazás elrendelését.

Több hozzászólás után a választmány a szászrégeni főrabbi javaslatát fogadta el és a következő bizottságot küldte ki:

Fuchs váradai, Teitelbaum károlyi és Paneth dési főrabbiakat, továbbá Tischler Mór kolozsvári, Joszovits Lipót szigeti, Gabel Sándor vásárhelyi és Danzinger Lajos ermihályfalvi delegátusokat.

Az egyórás szünet letelte után Fuchs váradai főrabbi tette meg a bizottság jelentését. Kijelenté, hogy a kiküldött bizottság Kolozsvárt javasolja az iroda székhelyéül. Tekintettel azonban arra, hogy az iroda egyik elnöke sem lakik Kolozsváron, javasolja a bizottság az elnökség kibővítését, az erdélyi konzervatív zsidóság két kimagasló egyéniségével, Löwy Mór kolozsvári rabbi s Sinaj Seif ilondai kereskedő személyében. A bizottság helyesnek tartja, hogy Sinaj Seif Kolozsvárra költözködjék és épp ezért részére egy minimális fizetést fog a választmány megállapítani. Ellenben Löwy Mór rabbi kijelenté, hogy semmiféle díjazásra nem reflektál. Ugyancsak szükségesnek tartja a bizottság, hogy az iroda személyzete továbbra is a régi maradjon.

Teitelbaum Joel károlyi főrabbi, néhány felvilágosítással szolgál és kijelenti, hogy a kooptált elnökségi tagok hatáskörét mindenkor az iroda elnöke szabja meg. A bizottság javaslatát a választmány egyhangulag elfogadta.

Fuchs Benjámín váradai főrabbi beszél az állam által nyújtott szubvenciokról és kéri, hasson oda a központi iroda, hogy a jövőben a Talmud-Thora iskolák, mint államilag elismert intézetek szintén részesüljenek támogatásban.

Gaber Sándor érdekes pénzügyi javaslatot terjeszt a választmány elé, mely javaslat hivatva lenne a csőd előtt álló hitközségeket szánani. Hager Mendel visófi főrabbi javasolja egy bizottság kiküldését, mely bizottság a kérdés tanulmányozása után érintkezésbe lépne külföldi

pénzügyi körökkel a javaslatban említett külföldi kölcsön érdekében. A választmány a következő háromtagú bizottságot választotta: dr. Sebestyén József, Czitrom Benjámín és Ordentlich Ferenc.

Wesel Albert főrabbi a kultuszörvény végrehajtási utasítás tervezetét ismerteti és annak egyes tételeit bírálja. Rámutat azokra a veszedelemre, melyeket a tervezet magában rejt. A tervezet szerint a kultuszminiszternek jogában áll bizonyos esetekben a hitközség vezetőségét feloszlani és helyébe kormánybiztost vagy interimáris bizottságot kinevezni. Kijelenti, hogy a tervezet veszélyezteti a hitközségek autonómiáját.

Spitz Majer besztercei főrabbi kéri, hogy a legelősebb harcot indítsák meg a tervezet ellen. Javasolja, hogy vigye az ortodoxia a sérelmeit Ófelsége, a király elé.

Halberstamm kolozsvári szefárd rabbi, szankciók alkalmazását követeli azon hitközségek és metszők ellen, kik segédkeztetnek ahhoz, hogy egy városból a másikba gabella nélküli hus csempészeket, megkárosítva a hitközségeket.

Frankl Mihály Szatmár a kiküldött költségvetési bizottság nevében teszi meg javaslatát a költségvetésre vonatkozólag, mely 568.000 lejt tesz ki. A költségvetés egyes tételeihez többek között hozzászólta: Hellmann Jenő Kolozsvár, Seidenfrau József Nagyvárad, Schönbrunn Adolf Temesvár, Ordentlich Ferenc Dés és Spiegel Mór Nagyvárad, Majd kimond

ta a választmány, hogy tekintettel a súlyos gazdasági viszonyokra, az iroda titkárságának fizetését 25 százalékkal redukálja.

Rosner Juda székelyhídi főrabbi kéri, hogy a gabellabélyegek bevételéből juttassák a Tomche-Jesivát megillető részt a jesivák rendelkezésére. Több hozzászólás után sajnálattal állapította meg a választmány, hogy a hitközségek egyrésze nem vezette be az elhatározott gabellabélyegeket, ami által veszélyeztetik az iroda zavartalan működését.

Wesel Albert főrabbi ismerteti a gyulafehérvári statusquo anyahitközség helyzetét, mely kéri az ortodoxia szervezetébe való felvételét. Kijelenti, hogy a kultuszminisztérium megadta a hitközség aut. orth. jogát.

Paneth, a gyulafehérvári kis hitközség rabbija ismerteti álláspontját és kijelenti, hogy ellene van az anyahitközség ortodoxá váló elismerése ellen.

Dr. Krausz Mór, a gyulafehérvári anyahitközség főrabbi kijelenti, hogy hitközsége a Sulchan-Aruch alapján áll. A választmány lelkiismeretére apellálva kéri, hogy hitközségét vegyék fel az ortodoxia szervezetébe.

Rubin User radnai és Küntlicher Herman szebeni főrabbi az anyahitközség kérését jogosnak tartják és kéri annak előismerését. Fuchs váradai főrabbi hasonló értelemben szólal fel.

A rabbitanács rövid tárgyalás után meghozta döntését, mely szerint az anyahitközséget az ortodoxia szervezetébe felveszi, miután bebizonyosodott, hogy mindenkor igyekeztek az orth. szabályoknak eleget tenni. Kötelezte azonban a rabbitanács az anyahitközséget, hogy Paneth rabbi szerzett jogait továbbra is kötelesek respektálni.

Wesel Albert főrabbi záróbeszédében megköszönte a választmány tagjainak támogatását a béke létrehozása érdekében. Ugyancsak köszönetet mondott a Chevra-Kadisa vezetőségének, mert helyet adtak a választmány tanácskozásainak. A választmány gyűlése hajnali öt óraker kezdett hangulatban ért véget.

Slomo Zamroni.

KÖZGAZDASÁG

A szeszpanama méreteire emlékeztető csempészség miatt estek vissza az állam vámbevételei

Az adóvisszaadóféseket is meg lehetne szüntetni, ha méltányosabb és elviselhetőbb adóterheket róna az állam a polgárságra

Bucuresti-Bukarest, május 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Argus érdekes cikkben foglalkozik a francia szakértők látogatásával kapcsolatos pénzügyi problémákkal. A lap mindenek előtt is Ristnek azzal a véleményével foglalkozik, hogy Romániában igen sokan kibújnak az adófizetési kötelezettség alól.

„Mindennek előtt is állapítsuk meg, hogy a jövedelmi adó bevezetése nagy hiba volt. Természetesen nem akarunk most ezzel a problémával bővebben foglalkozni. De tény, hogy egy olyan országban, ahol a háború előtt csaknem egyáltalán nem fizettek adót (ez a regátra vonatkozik) 18 százalékos elemi adó bevezetése elkerülhetetlenül visszaélésekhez és az adókövető és behajtó közegek korrumpálásához kellett, hogy vezessenek. Ha kezdetől fogva egy szerényebb adót vetettek volna ki, amelyet az adófizetők könnyebben viselhetek volna, ugy lassan kialakult volna az adófizetőknek egy teljes listája. Ma azonban nem rendelkezünk egy ilyen listával. Az adókönyvek nagyon is hiányosak. A fizetési kötelezettség alól kibújó polgárok száma egy tekintélyes hadsereget alkot. A haladékokkal való visszaélést, vagy a fizetési képességgel aránytalan adókövetést, amelyek sohasem véletlenül történnek, nem lehet máról holnapra kiirtani. Amit az állam a megadózt és az adókövető közötti bűnös megegyezéseken veszít el, főlös mértékben kompenzálva volna, ha egy szigorú ellenőrzés segítségével nyakonfognák mindazokat, akik egyáltalán nem teljesítik az állammal szemben kö-

telezettségeiket.

Második fontos kérdés a vámbevételeknél mutatkozó nagy hiány. A tömegek vásárló képességének visszaesése folytán a behozatal jelentős mértékben csökkent. Am itt is ki lehet mutatni, hogy a csempészség milyen arányokat ölt. Ezer kereskedő körülbelül egymilliárd lej értékű külföldi áru kifizetésére devizát kért a Banca Nationalától, vagy magánbankoktól. Ha ezért az áruért a teljes vámilletékeket kifizetnék, ugy az államnak körülbelül 30, de legkevesebb 25 százalékos vámilletéket kellene inkassálnia. Vagyis 300, vagy minimálisan 250 millió lejt. Ezzel szemben az állam körülbelül 120 millió lejt szedett be vámilletékek címen. Az importált árunak egy tekintélyes része nem ment át a vámhivatalokon, vagy pedig tulságosan nagy engedményeket kaptak a vámilletékeknél az illetékes importőrök.

Bulgáriában, ha valamely kereskedő devizát akar vásárolni árubehozatal céljaira, vámiratokat kell bemutatnia, amelyek kizárják a csempészt. Nem kérünk megszigorításokat a devizák folyósításánál, mert a mi kereskedelmi mérlegünk több milliárdal aktív. Am a devizát kérő kereskedőnek be kellene bizonyítani, hogy a vámhivatalok és nem csempészség útján hozza be az országra az árut. A vámvisszaélések olyan arányokat öltöttek, hogy a szeszpanamákkal lehetne összehasonlítani őket, amelyeknél milliárdokat veszített el az állam“.

Jól megérde melt és soha meg nem cáfolt hirnév

Paolo Mantegazza a világhírű tudós, szenátor és orvosprofesszor a „Vangelo della Salute“ (az egészség evangéliuma) című kitűnő könyvének (A milánói Trevers cég kiadása) 155 oldalán már 1897-ben a következőket írja:

„A P. Sasso et Figli-Oneglia (Riviera) cég boggyóolaja: Aki a legjobb és valódi olajboggyóból készült olajjal akarja elkészíteni salátáit és ugyanezzel akarja kitűnti halételeit, nem pedig magolajjal, vagy gyapotolajjal, forduljon a fenti céghez és teljesen meg lesz elégedve. Én megvizsgáltam a P. Sasso et Figli-Oneglia (Riviera) cég boggyóolaját és kitűnőnek találtam, ugy kitűnő ízének, mint kétségtelen tisztaságának szempontjából. Nagyon ajánlatosnak találok, elsősorban orvosi használatra, ugy könnyű emészthetősége, mint kitűnő íze miatt“.

1927-ben, vagyis 30 évvel később, Enrico és Arturo Morselli gennai egyetemi tanárok újabb tudományos könyvekben igazolják Mantegazza kitűnő véleményét a SASSO gyártmányokról és kijelentik, hogy a SASSO onegliai cég nagy érdemeket szerzett a közegészség szempontjából.

1928-ban Torino város polgármesterei hivatala a Bene-Merenti aranyéremmel adományozta a SASSO-cégnek és ugyancsak 1928-ban a milánói királyi Egészségügyi Társaság nagy díjjal tüntette ki a SASSO-házat.

A boggyóolajfogyasztó meggyőződtek tehát arról, hogy olyan céggel állanak szemben, amely korrektségénél, hagyományainál, gazdasági erejénél, tökéletes szervezeténél és gyárának higiénikus berendezésénél fogva az egyetlen, amely valóban értékes, tisztaságánál és finomságánál fogva az egész világon legjobban elismert terméket szállíthat.

Szükséges, hogy a fogyasztóközönség különbséget tegyen a rendelkezésére álló termékek között, mivel saját egészségéről van szó. Legyen tehát teljes bizalommal a

P. Sasso & Figli Oneglia-i

céggel szemben és kérje mindig és mindenütt az:

OLIO SASSO-t

Ötven

Bomba

Cluj-Kolozsvár, tudósítójától.) A napokban a szigorterületen nagyarányú május elsejére vesek elfojtására. A gozó sziguranca B előállítását fogantat többi városokban kal igyekeztek ele soknak. Május első ország területén u telt el és bár a n szocialdemokrata r rendezett, sehol s munkásság között

Kommunist Kolozsváron jel varta meg a máj sárnap este hét álló csoport közel városba. Az ifj vörös lobogót vitt vette és letartózt akik közül nyolca örségre. Szerdán ségre.

Egy mu restben Bukarestben a sz Poporuban tart többek között L Moscovici beszélt nista csoport aka rendbontókat har remből. Egy más Transylvania ter a Casa Poporulu ség szét akarta ifjúságból álló cs

melynek egyik Cristescu rend őrtiszt hamar egy Constantin

akit súlyos állap szállítani. A fővárosban rendezvények kis összes vidéki sebb rendben za

A szovjet Berlin, május 3 nálé május else demonstrációkat ország területén tüntetéseket ve Szovjetunió feny még nem volt pé azért is birna k

a szovjet most teljes lét A katonai tünte azon program szes államaiban Moszkva, Lening sza, Sverdlovsz stb. városok fő sorban vonultak ezredei.

Sztalin ségeken A legnagyobb lott le a Vörös nagyköveteinek mauzoleum mel laltak helyet a miniszterelnöke párt delegációi pártok kiküldöt szovjetkormány zott az inneps

A katonai tö népbiztos előtt romnegyed 8-tó dultatlan fekete vonuló csapato

Az orosz rád tölt program s ben történt a

Az Agrár Dr. Szeghó teljes, pontos rázattal 60. és portóment

Ötven milliónyi hadsereg vonult fel Oroszországban május elsején

Európaszerre nyugalomban telt el május elseje. Romániában csak jelentéktelen rendzavarások történtek

Bomba robbant Budapesten

Cluj-Kolozsvár, május 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A május elsejét megelőző napokban a sziguranca az egész ország területén nagyarányú előkészületeket tett a május elsejére várható munkástüntetések elfojtására. A nagy apparátussal dolgozó sziguranca Bukarestben több száz előállítás foganatosított és az ország többi városaiban is állandó razziázásokkal igyekeztek elejét venni a rendbontásoknak. Május elseje azonban az egész ország területén ugyiszólván zavartalanul telt el és bár a nagyobb centrumokban a szociáldemokrata párt népes gyűléseket rendezett, sehol összejöttökös a hatóság és munkásság között nem történt.

Kommunista tüntetés Kolozsváron
Kolozsváron jelentéktelen incidens zavarta meg a május elseje esendjét. Vasárnap este hét órák orfiumunkásokból álló csoport közeledett a Sétátér felől a városba. Az ifjiumunkás-csoport élén vörös lobogót vittek. A csendőrség körülvette és letartóztatta a fiatalembereket, akik közül nyolcat beszállították a rendőrségre. Szerdán kísérik át őket az ügyész ségre.

Egy munkás megsebesült Bukarestben

Bukarestben a szociáldemokraták a Casa Poporului tartották népgyűlést, ahol többek között Lotar-Radaceanu és Ilie Moscovici beszélt. A gyűlést egy kommunista csoport akarta megzavarni, de a rendbontókat hamar eltávolították a tereméből. Egy másik kommunista csoport a Transylvania teremben gyűlt össze, hogy a Casa Poporuluihoz vonuljon. Itt a rendőrség szét akarta oszlatni a tulnyomórészt ifjuságból álló csoportot,

melynek egyik tagja téglát dobott Cristescu rendőrkormányzóra. A rendőrség hamar félreugrott és a téglát egy Constantin nevű kommunista fiút találta el,

akit súlyos állapotban kórházba kellett szállítani.

A fővárosban tartott többi gyűléseken rendzavarási kísérlet nem történt. Az összes vidéki centrumokban a legteljesebb rendben zajlott le május elseje.

A szovjet hadseregnek felvonulása

Berlin, május 3. A harmadik Internacionálé május elsejére világszerre óriási demonstrációkat hirdetett és így Oroszország területén is olyan nagyarányú tüntetéseket vittek tervbe, amelyre a Szovjetunió fennállásának tizenöt évében még nem volt példa. Az ezévi demonstráció azért is bírna különös jelentőséggel, mert

a szovjet most vonultatta fel első ízben teljes létszámu hadseregét.

A katonai tüntetések egyidőben és egyazon program szerint a Szovjetunió összes államaiban egyszerre zajlottak le. Moszkva, Leningrád, Charkov, Kiev, Odesza, Sverdlovsk, Saratov, Vladivoszok, stb. városok fővonalain végeláthatatlan sorban vonultak fel az orosz hadsereg ezredei.

Sztalin nem vett részt az ünnepségeken

A legnagyobb tüntetés Moszkvában zajlott le a Vörös téren, a külföldi államok nagyköveteinek jelenlétében. A Lenin-mauzóleum mellett épített tribünön foglaltak helyet a török vendégek, Izmet pasa miniszterelnökkel az élükön, a kommunista párt delegációi, a külföldi kommunista pártok kiküldöttéi, a Comintern tagjai, a szovjetkormány tagjai, stb. Sztalin hiányzott az ünnepségekről.

A katonai tömegek Worosilow hadügyi népbiztos előtt vonult el, aki reggel háromnegyed 8-tól déli egynegyed 2-ig mozdulatlan fekete lován ülve fogadta a felvonuló csapatok tisztelgését.

Az orosz rádiók által előre világgá kürtölt program szerint a következő sorrendben történt a felvonulás: 1. A szovjet ka-

tonai iparának csapatai. 2. A vörös hadsereg. 3. Azok a katonai szervezetek, amelyek nem tartoznak a vörös hadsereg kereteibe. 4. A felfegyverkezett orosz proletáriátus rohamzászlóaljai és 5. A szovjet repülő iparának munkásai és katonai egységei.

A proletáriátus felvonulása

A katonai ipar felvonulása az ipari telepeken foglalkoztatott munkások felvonulásával kezdődött. 225 gyár és ipartelep munkásai vonultak fel. A munkáscsapatok élén ezuttal nem vörös lobogót, hanem a szovjet hadiiparát dicsőítő plakátokat vittek. Utánuk következtek a rohamzászlóaljok, amelyek éppen úgy vannak felszerelve, mint a szovjet hadsereg gyalogsági ezrede. A rohamcsapatok élén azok a munkások haladtak, akik a három orosz forradalomban résztvettek.

A proletáriátus felvonulása után következett a szovjet hadsereg, a következő sorrendben: gyalogság, a különböző tüzérségi fegyvernemek, a lovaság, a szovjet-hadsereg speciális gépfegyver csapatai: apró szekerekre felszerelt gépfegyverek, amelyeket a polgárháboruk idején készítették, ezután a tank- és autókülönítmé-

nyek. A gyalogság élén a bőrruhás hadosztály haladt, mely 1917-ben Moszkvát elfoglalta.

Megjelenik Sztalin szilüetje

A tankok elvonulásának ideje alatt az elhalt szovjet államférfiak emlékezetére emelt építmény gránitfalán megjelent

mint három fantom, Sztalin, Kalinin és Gorkij vetített szilüetje. A három árnyalak lassu léptekkel tünt el a Lenin-mauzóleumban.

Ezután a szovjet repülők és kormányozható léghajók felvonulása következett. Előzőleg a repülőgépgyárak munkásai vonultak fel, majd a katonai repülőosztatok. A felvonuló menet a genfi leszerelési konferenciát karikírozó táblákat vitt magával és sűrűn bukkantak fel a tömegben a kapitalista államok politikáját gunyoló feliratok is.

Hozzávetőleges számítás szerint 50 millió ember vonult fel május elsején Szovjet-Oroszországban.

Moszkva összes főterei az esti órákban is nappali fényben usztak és óriási nagy-ságu reflektorok a szovjet propaganda jel szavait vetítették.

Sztalin szilüetjének megjelenése sok találgatásra adott okot a tömegben. Sztalin személyesen nem vett részt az ünnepségen. A Forradalom téren két hatalmas kép állott, az egyik Lenint, a másik Sztalint ábrázolta. A 25 méteres nagyságu képek körül állandóan óriási embertömeg hullámozott és találgatta, hogy éle még Sztalin, vagy nem. Szilüetjének megjelenése a szovjet államférfiak emlékére emelt emlékmű falán és az óriási portré, mely az elhalt Lenin képe mellett emelkedett, rendkívül sok találgatásra adott okot a népben. A misztikumra hajlamos orosz népben egyre jobban terjed az a hit, hogy Sztalin már nincs az élők sorában.

A budapesti bombarobbanás

Budapest, május 3. Budapesten bomba robbant május elsején. A Carlton szállodában este 10 órák or a telefonfülke óriási detonációval levegőbe röpült. A robbanás következtében a telefonfülke ablakai apró darabokra törve röpökdeek szét a kávéházban. Az emberek sebzett arccal menekültek a robbanás színhelyéről. Az azonnal bevezetett nyomozás feltevése szerint kommunista suhancok követhették el a merényletet. A telefonfülkében primitíven összeállított bombát helyeztek el és a robbanás pillanatában elmenekültek a tett színhelyéről. A robbanás következtében több ember sérült meg, de halálos áldozata a bombarobbanásnak nem volt.

Varsóban két halott

Európa államaiban viszonylag csendesen telt el május elseje. Varsóban egy kommunista munkáscsoport összeütközött a rendőrséggel. Az összeütközésnek két halottja van. A kisanant államaiban sehol rendzavarás nem történt, Bécsben is a legteljesebb nyugalom jegyében zajlott le május elseje.

A király csak a nemzeti parasztpártot és a liberálisokat tekinti komoly politikai tényezőeknek

A kispártok elégedetlenkednek a legfőbb gazdasági tanács összetétele miatt

Bucuresti-Bukarest, május 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia szakértők működéséről a bukaresti lapok megállapítják, hogy a legintranzenzesebb a néppárt, amely heves harcot hirdett a külföldiek ellenőrzése ellen, amit az alkotmányba ütközönek tart. A liberálisok nyugodtabbak és engedékenyebbek. Annál is inkább, mert az általuk hangoztatott takarékosági elv megvalósítása szoros összefüggésben áll a franciák tevékenységével.

A nemzeti parasztpárt nem foglalkozott meg hivatalosan ezzel a kérdéssel. Erre csak Madgearu és Mihalache haza térése után fog sor kerülni. Kétségtelen, hogy a párt nem ellenzi a külföldi szakértők munkáját. A kisebb pártok sem foglaltak még végleg állást és ha a franciák tevékenységét nem is ellenzik, a kormány elleni támadásra szívesen fölhasználják ezt az ügyet is.

Egyébként a legfőbb nemzetgazdasá-

gi tanács tagjainak kinevezése is nagy port vert fel politikai körökben. Ugyan is csak a nemzeti parasztpárt és a liberális párt volt minisztereit nevezték ki ebbe a tanácsba, míg a többi párt miniszterviselt tagjait mellőzték. Emiatt Goga, Bratianu György és Lupu hirszerint közös akciót indítanak és tölük külön állva Averescu is nehezményezi, hogy szakminisztereit nem vették figyelembe.

Halálos végü szerelmi tragédia történt május elsején Désaknán

Pentea Rozalia postatisztviselő nő szivenszurta Balint Ioan asztalossegédet

Dej-Déj, május 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Dés melletti Désakna községben tegnap tragikus szerelmi dráma játszódott le. Vasárnap este Pentea Rozalia 21 éves postatisztviselő nő egy konyhakéssel sziven surta Balint Ioan 23 éves asztaloslegényt. A tragédiát a vasárnapról, hétfőre virradó éjjel a falu lakói vették észre, akik az uccán vérbefagyva találták meg Balintot.

Balint Ioan és Pentea Rozalia már három éve folytatnak viszonyt. A fiatal és feltűnő szépségű nő a postahivatalban mint gyakornok működött, a férfi pedig Désre járt be, ahol egy asztalosműhelyben tanonkodott. A fiatalok terve az volt, hogy amikor végeznek, a Regátba költözködnék és egybekelnek.

Pár hónappal ezelőtt azonban Pentea Rozalia Désre jött, hogy vizsgálja előtt praktizáljon. A postahivatalban Szabó Béla kollegájával kötött barátságot. A barátságból szerelem lett és a fiatalok vasárnaponként szoktak kirándulni Dés aknára.

Balint Ioan ezalatt állandóan üldözte szerelmével Pentea Rozaliát, akit arra akart rábírní, hogy szakítson Szabóval. Néhány hónappal ezelőtt egy vsárnap Désaknára ment és

közaport zúdított Pentea Rozalia lakására.

A kövek bezúzták a ház ablakát és egy kö könnyen megsebezte a lányt. Balintot ekkor magánlaksértésért és könnyü testisértésért négy heti elzárásra ítélték.

ték.

Balint pár nappal ezelőtt szabadult ki a fogságból. Május elsején este ismét Désaknára ment, és esti tíz órák or megjelent Pentea Rozalia lakásán. Itt Szabó jelenlétében kérdőre vonta a lányt, aki elutasító választ adott. Szó, szót követett és rövidesen tettelegességre fajult az összeszólalkozás.

Pentea Rozalia ekkor felragadott egy konyhakést és azt Balint Ioan mellébe surta.

A szurás a sziven hatolt keresztül és a fiatalember azonnal szörnnyethalt.

A jelenlevő Szabóval ekkor az uccára vitték a holttestet, ahol az éjszaka folyamán találtak rá a járőkelők. Hétfőn délelőtt dr. Rosca Valer ügyész, dr. Pascu Teodor törvényészi orvos és Franz Iosif vizsgálóbíró szállottak ki a helyszínen és elrendelték egy Pentea Rozalia, mint Szabó Béla letartóztatását. A kihallgatás során azonban Szabó ártatlansága beigazolódott és így öt szabadlábra helyezték. A gyilkos fiatal nőt átkísérték a dési ügyészség fogházába.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELEKÉRT HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Magyar Színház Magyar Színház

VALAKI

Molnár Ferencről

Május hó 4. és 5-én, szerdán és csütörtökön

Az Agrár konverzió törvény
Dr. Szeghó Imre kolozsvári ügyvéd teljes, pontos magyar fordítása, magyarázattal 60.— lei. Küldje be bélyegben és portómentesen küldi Lepage Cluj.

érde
soha
nem
rnév

ilághírű tudós,
zor a „Vangelo
g evangéliuma)
(A milánói Tre
alán már 1897-

neglia (Riviera)
jobb és valódi
ial akarja elké-
ezzel akarja ki-
dig magolajjal,
uljon a fenti
sz elégedve. En
asso et Figli-
yóolaját és kiti
nő izének, mint
szempontjából.
lom, elsősorban
nyny emészthe-
tatt”.

evvel később
o Morselli
rok újabb
ben igazol-
nő vélemé-
nyokról és
ASSO oneg-
ket szerzett
tjából.
os polgár-
ene-Merenti
nyozta a
ugyancsak
ályi Egész-
agy díjjal
házat.
sztó meg-
ról, hogy
szemben, a
hagyomá-
rejénél, tö-
és gyárá-
endezésénél
hely való-
nál és fi-
egész vilá-
ert termé-

fogyasztó-
tegyen a
termékek
egészségéről
teljes bi-

Figli
eglia-i

el szem-
és kérje
g és min-
üitt az:

O
O-t

SPORT

A BSZKRT két értékes győzelmet aratott Kolozsváron

A Haggibbor vívói fölényesen nyerték meg a KAC Jósika-kupáját, de a zsüri elfogultsága miatt csak eldöntetlen értékű a Jubiláris-kupa versenyen. — Kikaptak a proficsapatok Erdélyben.

Cluj-Kolozsvár, május 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A román husvét két napján változatos sportprogramja volt Kolozsvárnak, amelyen az összes sportágak szerepeltek a Romániában amugyis nagyon mostohán kezelt atlétikán kívül. A futballprogram váratlanul szép sportot nyújtott és a BSZKRT a legjobb bizonyítványt állította ki a magyar amatőrsportról, amikor a Románia és Universitatea ellen megérdemelt győzelmet aratott. A két nap másik szenzációja a vívóverseny volt, amelynek első napján a Haggibbor megérdemelt és fölényes győzelmet aratott. A második napon a KAC és Haggibbor egyenlő pontszámmal kerültek ki a versenyből, aminek első sorban oka az, hogy a KAC saját egyesületi tagjaiból állította össze a versenyzőit és ez a zsüri egy percig sem tudott hivatása magaslátán állani.

A vasárnap versenyek közül nagy népszerűségnek örvendett a motorkerékpárverseny, amely a futballmérkőzések előtt szórakoztatta a közönséget. A sporttelep népes közönsége, élvezetes, izgalmas sportot ismert meg a motorkerékpárversenyben.

A sportesemények eredményei a következők:

BSZKRT—Románia 2:1 (1:0). A Régi—Delésik, Léhner—Kiss, Öry, Király—Bartos, Berec, Weisz II., Ménési (Gergely) Borszéki felállításban szereplő BSZKRT már első napi játékával a legjobb benyomást keltette. Összedolgozott, kemény, lelkes együttes, melynek tagjai között elsőrendű klasszisu futballisták vannak. Így Király balhálft nemzetközi klasszisu játékos, aki mindkét napon a legkimagaslóbb játékot produkálta a mezőnyben. Mellette Ménési balösszekötő ördögös technikája volt a meccsek attrakciója. A csapat többi tagjai rakkoló, szorgalmas, lelkes játékosok, akiket igazi amatőr játékkedvűt. A Románia ellen állandó fölényben küzdött az együttes, a nagyobb gólarányban Chendreau jó védése és a balszerencse gátolta meg a csapatot. A gólokat Ménési és Bartos, illetőleg Bindea lökték. A Romániából a közvetlen védelem és Bindea játéka magaslott ki. Mirion bizonyítatlan bírót.

BSZKRT—Universitatea 2:0 (0:0). Az Universitatea jobbszélén Huneadet, balösszekötőben a Romániából kölcsönkért Bindest szerepeltette egyébként standard csapatával vett részt a meccsen. Az első félidőben kemény munkát adtak az egyetemiek a vendécsapatnak s a félidő nagy részében ők is voltak fölényben. A második félidőben azonban a BSZKRT rendkívül erős irammal kezdett és a Ménési által misterien dirigált csatársor valóságos kapuhoz szorította a kolozsváriakat. A hatalmas küzdelem meg is hozta az eredményt, mert a 18-ik percben Gergelynek sok ésszel lött ívelt szabadrugása Novenan hibájából megakadt a hálóban. Az Universitatea hiába erősítette a tempót, az egyébként is formáján alól szereplő csatársor egyéni kitérésekre alapozott technikája sikertelen maradt a gyors pesti halvesorral szemben. A 23-ik percben Gergely bombalövése köt ki a felső sarokban. Ez a gól is védhető volt. A meccs végéig a BSZKRT maradt fölényben. Az Universitatea csapatából Stanovej dr. elsőrangú játéka emelkedett ki, a védelemből Bulzan mutatott kiváló formát, míg a csatársor egységtelen volt. Dr. Ciurel Ilie nagy körültekintéssel, hibátlanul vezette a játékot és a vendécsapat elismerését is kiérdemelte.

A Haggibbor fölényes győzelme a KAC vívóversenyén

Cluj-Kolozsvár, május 3. A Jósika-kupa küzdelmei vasárnap este hat órakor kezdődtek és a Haggibbor csapata, Hecceg Tivadar nélkül is legázolta a KAC-ot. A 9:4-es arány is bizonyítja, hogy a Haggibbor versenyzői fölényesen győzték le a KAC-ot s így az értékes Jósika-kupa védői lettek. A Haggibbor Spitzer—Neufeld, Weisz, Erős összeállítású csapata kényelmesen verte ki a Losonczy—Hintz—Csiszár—Mezei együttest.

Hétfőn, a verseny második napján a

KAC jubiláris junior kupája került eldöntésre. A versenynek a Haggibbor nagy favoritja volt, annál is inkább, mert Losonczy a junior versenyen nem indulhatott. A KAC számára egészen kilátástalan verseny kimenetelét azonban a rendező együttes már ismert taktikájával egyensúlyozta. A zsüriben többségben voltak a KAC tagjai és mindenki, aki Kolozsváron vívóversenyre jár, tisztában van azal, hogy milyen lehet egy ilyen KAC—Haggibbor verseny kimenetele. Az egészen kétségtelenné látszó győzelmet a KAC eldöntetlenül tudta tenni azzal, hogy a zsüri a Haggibbor vívók minden akcióját rosszulmúlta kezelte, a Haggibbor vívók által beadott tussokat a KAC vívóknak ítélte meg és néhány asszót irtak így a KAC javára — jogtalanul. Ezzel a KAC-nak sikerült eldöntetlenül erőszakolnia a versenyt és mert a verseny szabályai értelmében eldöntetlen esetén a jobb helyezési csapat nyeri a versenyt, a zsüri a KAC-ot nyilvánította győztesnek. A versenynek egyébként a szövetségnél lesz folytatása, mert a Haggibbor természetesen nem nyugodott meg a zsüri ítéletében és megvonta a versenyt. A szövetség szerdán tárgyalja a fellebbezést, mely

végző döntést hoz majd az újabb KAC—Haggibbor vívóháborúság kérdésében. **Nemzetközi futballmérkőzések a vidéken.** A román husvét két napjára az erdélyi csapatok több budapesti proficsapatot kötöttek le. A Budai 11 Temesváron volt a TAC vendége és izgalmas, szép küzdelem után 3:2 (2:0) arányban vereséget szenvedett. A Nemzeti Nagyváradon a jó formában levő Törekvés vendége volt. A kitünő nagyváradi együttes 2:0 arányban győzött a Nemzeti fölött. A Törekvésben Bodola és Kocsis is vendégszerepeltek. A Bocskay Bukarestben a Vénusszal és az Unirea Tricolorral mérkőzött. Első napon 2:1, a másodikon 1:0 arányban győzött a debreceni csapat. Aradon a Kispeszt a Gloria ellen 4:0 arányú meglepetésszerű győzelmet aratott. Román husvét második napján a Budai 11 Aradon 2:0-ra verte az AMTE-t, a Kispeszt pedig 5:1 arányban Temesváron győzte le az Electricat. **Remezc 48 m. 97 cm.-t dobott díszkoszonnal.** Remezc, a nagyszerű szegedi atléta a szezon első atlétikai versenyén 48.97 m.-es dobással új magyar rekordot állított fel. A hatalmas eredményt teljesen reális körülmények között érte el Remezc.

SZÍNHÁZ-FILM

Molnár Ferenc: Valaki

Ma, szerdán este lesz Molnár Ferenc legújabb vígjátékának a Valakinek a premierje. A Valaki Berlinben került színre először, azután sorban jöttek a bécsi, budapesti, londoni, newyorki premierek: a Valaki, a Molnár darabok rendező módján, végigszárguldozott Európán és egész Európa nevetett ezen a

páratlan szellemességű, csodálatos eleganciájú, humortól szikrázó vígjátékon. A Valaki előadását a Magyar Színház a legnagyobb gondossággal, hosszú időn át készítette elő, hogy a külföldi sikerekhez méltó külsőségek között vonuljon be Kolozsvárra.

Embert öltem!

Ma utóljára kerül vetítésre a Szinkör Mozgóban Lubitsch, megdöbbentő filmje, az Embert öltem. Csak a Nyugaton a helyzet változatlan elementáris hatásához hasonlítható, az a megrázó

élmény, amelyet ez a film jelent. A háboruellenes propagandának, a pacifizmusnak páratlan erejű dokumentuma az Embert öltem. Minden embernek látni kell!

A hazatérő operett-társulat első előadása: Ábrahám Pál: Haway. Szombaton este tartja a hazatérő operett társulat első előadását: Ábrahám Pál világsikert elért operettjével, a Hawayval.

A Magyar Színház heti műsora

Szerdán este 9-kor: Valaki. (Ujdonság először! Molnár Ferenc legújabb, világsikert aratott vígjátéka. Premier bérlet 28. sz. Sorozatszám: 205.)

Csütörtökön este 9-kor: Valaki. (Ujdonság 2-odszor. Napibérlet 28. sz. A. Sorozatszám: 206.)

Pénteken este 9-kor: Vasgyáros. (Nagyon olcsó mozhelyarárrakkal. Jegyek ára 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám: 207.)

Szombaton d. u. 8-kor: Dérnyé ifjasszony. (Ifjúsági előadás, nagyon olcsó helyárakkal. Bevezető előadást tart: Kovács Dezső igazgató. Sorozatszám: 208.)

Szombaton este 9-kor: Hawai rózsája. (Operettujdonság először! Világsiker! Ábrahám Pálnak diadalmas, Európa minden világvárosában szenzációs sikert aratott új operettje. Neményi Lili, Inász Aladár, Putnik Bálint, Tompa Béla, Selmeczy Mihály, fellépésével. Rendes helyárak. Premierbérlet 29. sz. Sorozatszám: 209.)

Vasárnap d. e. 11-kor: Nótás kapitány. (Nagyon olcsó matinéhelyárakkal. Jegyek ára: 5 személyes páholy 80 lej, minden földszinti jegy ára: 20 lej, minden erkélyülés ára 10 lej. Sorozatszám: 210.)

Vasárnap este 9-kor: Hawai rózsája. (Operettujdonság 2-odszor. Napibérlet 28. sz. B. Sorozatszám: 211.)

A cluji Román Opera műsora

Csütörtök, május 5: Aida (Oradea-mare.)

Péntek, május 6: Lakmé. (Oradea-mare.)

Szombat, május 7: Aida. (Timisoaran.)

Vasárnap, május 8 (délután): Szimfónikus hangverseny. (Timisoaran.)

Vasárnap, május 8 (este): Lakmé. (Timisoaran.)

Hétfő, május 9: Carmen. (Timisoaran.)

Kedd, május 10: Napasta. (Timisoaran.)

Szerda, május 11: Carmen. (Aradon.)

Csütörtök, május 12: Aida. (Aradon.)

Péntek, május 13: Zsidóné. (Aradon.)

Vasárnap, május 15 (délután): Az eladott menyasszony. (Clujon.)

CORSO-MOZGÓ MŰSORA

Vasárnap, hétfőn d. e. 11 órakor: Nagy husvét matiné. Emil és a detektívek. Világsikert aratott legújabb Ufa-produkció 1932-ből, amely filmben 400 gyermek játszik. Főszerepeket játszóak: Käthe Haak és Fritz Raps. Mind a két délelőtti olcsó matiné-helyárakkal. Ez a film mindenkit érdekel, úgy kicsinyeket, mint felnőtteket.

Vasárnap 3, 5, 7, 9 órakor:

Hétfőn 3, 5, 7, 9 órakor:

Kedden 3, 5, 7, 9 órakor:

Nagy husvét matiné: Ronny. Ez évad legsikerültebb filmszenzációja. Amely felülmulja a Drei Herzen és más többi filmet. Főszerepekben: Nagy Kató és Willy Fritsch. A fenség darabjának próbái, drukkolásai a darab miatt, a kis ország miniatűr állomása, roppant mulatságos katonasága, groteszk felvonulásai, a hercegi operett grandiózus jelenetei, mind rendkívül kellemes és szórakoztató cselekményt adnak, úgy, hogy a jeles Kálmán Imre zenével együtt egyikét a legkitünőbb filmoperetteknek élvezhetjük.

Szinkör-Mozgó műsora

Szerda 3, 5 és 7 órakor:

Csütörtök 3, 5 és 7 órakor:

Utóljára a szenzációs Paramount-attrakció: Embert öltem 9 felvonásban, a főszerepekben Lyonel Barrymore, Nancy Carroll és Philips Holmes. Legújabb hangos hirodó. Helyárak: 30, 20, és 10 lej.

RÁDIÓ MŰSOR

Szerda, május 4.

Bukarest. 20.45: Cselló. 21.35: Dales. Budapest. 9.15: Katonazene. 12.05: Hangverseny. 1: Pontos idő, időjárás. 4: Háztartásról. 4.45: Pontos idő, időjárás, hírek. 5: „Autón szerzett menyasszony.” 5.35: Grammofonhangverseny. 6.10: Olasz nyelvoktatás. 6.40: Cigányzene. 7.40: Zenekari hangverseny. 9.25: Pontos idő, időjárás, hírek, majd jazz. 10.10: Időjárás.

Bécs. 22.15: Zenekari hangverseny. Berlin. 17.05: Szórakozó zene. Lipcse. 17: Szimfónikus hangverseny. Varsó. 21: Zongora. Milano. 20.30: Grammofon. Róma. 20.05: Grammofon. 20.45: Zenekari hangverseny.

Prága. 21.30: Haydn vonósnyegyes. Pozsony. 18: Magyar óra. Oslo. 22.15: Zenekar. Liszt: II. rapszodia. Bartók: Falusi jelent. Kédoly: Gyermekek dalok.

Svájci Aleman adó: 20: Citera. Toulouse. 20.15: Katonazene. 23.30: Dalok.

Csütörtök, május 5.

Bukarest. 10.40: Grammofon. 20: Oertel énekesnő. 20.20: Szimfónikus hangverseny Brunetti vezénnyel.

Budapest. 8.30: Hírek. 9.30: Egyházi zene. Utána: Pontos időjelzés, időjárás-jelentés, majd a M. Kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 2: Sternberg-hangszergyár grammofonhangversenye. 5: A földművelésügyi minisztérium rádióelőadásorozata. 5.30: m. kir. Mária Terézia I. honvédegyezred zenekarának hangversenye. Lehár: A mosoly országa, Ábránd Suppé műveiből. Kálmán Imre: Részletek: „Az ördög lovasa”. Strauss János: Denevér. 7: A magyar-olasz válogatott ökölvívómérkőzés helyszíni közvetítése a Városi Színházból. 7.25: A M. Kir. Operaház előadásának ismertetése. 7.30: A M. Kir. Operaház előadásának közvetítése. Verdi: „Gioletto”. Az I. felvonás után: Pontos időjelzés. Az előadás után: Bura Károly és cigányzenekarának hangversenye a Metropoli-szállóból.

APRÓ HIRDETÉSEK

Keresek bukaresti, előkelő, 35 éves, szép, izr., özvegy uriaszony részére — ki 20 millió vagyon fölött rendelkezik — kifogástalan jellemű, 40 év körüli, jó megjelenésű urat, ki benősülne. Leveleket „Kizárólag ügyvéd” jellegére a kiadóba.

26 éves érettségizett, gazdasági akadémiát végzett zsidó földbirtokos, ismeretesen hiányában oly izraelita leányt vagy fiatal özvegyet keres feleségül, aki minimum 400.000 lej készpénz hozományával rendelkezik. Komoly reflektáló levele az „Uj Kelet” kiadóhivatalába Cluj, „Földbirtokos” jellegére küldendő.

Műhelyvezetésre alkalmas önálló varró és szabónő kerestetik. Cim a kiadóban.

Használt, jókarban levő hidraulikus olajprés kerestetik. Ajánlatokat a kiadóba „Olajprés” jellegére.

Nagyforgalmu cluji ügyvédi irodámhoz társat keresek. Ajánlatokat „jövő” jellege alatt a kiadóba kérek.

Ügyvédi — vagy más irodának, lakásnak is kiválóan alkalmas forgalmas, főtérre torkoló utvonalon fekvő — két világos, parkettes és erkélyes szoba olcsó bérért kiadó. Erethetetheti: Dr. Hirsch, Str. Jorga (Jókai ucca) 21.

3 szobás komfortos I. és III. emeleti lakás, két parkettes szoba a földszinten és 1 nagy szoba az I. emeleten részben azonnal, részben június 1-ére kiadó. Minerva Biztosítónál Regele Ferdinand 37. sz.

Keresek különbejáratu üres vagy burtozott szobát. Cimet a kiadóba kérek.

Vízvezeték és központi fűtészerező jó bizonyítványokkal állást keres. Megkereséseket kéri a kiadóba leadni.

Egy

Egy lejről akartam róll, amely annak d... rongyos kis lej — fordul, hogy nem... né. Például az em... buszra és az utolsó... hogy csak négy lej... kaszt magának két... szeggyenszemre vis... egyiket. Vagy szen... gyerek és az emb... Jobb és balzseb... ványban... és n... vel nincs. Oh ez g... vel előfordulhat. N... A nyáron törté... vasárnap este volt... lán három kiöltöz... lettem figyelmes... hogy kellene egy... közönséges bor. D... kerül. Ezen eltár... óráit és ez olyan... tétben meghuzód... tam a dolgot. Hos... abban egyeztek m... valahogy a nyole... olyan szegyen, m... más csizmás külö... mába egy pohár t... magasabbik volt... kettő meg előszed... a pénzt és belera... kába. Hármuknak... A pénztáros mege... pénzt, megcsörge... mozdulatra az ap... dultak a markába... földre. Sötét volt... lett volna, a háro... neplőbe öltözött... na olyan nagy b... Dehát sötét volt... a félliter ezen a... Keresgéltek, hajl... került hét lej. Cs... kat hiába kerest... orrukát. Annyira... hogy szinte szer... ajánlani, a hiány... vagyok tolakodó... a munkás ember... erősen önértese... hát megfordult... jasan elballagtak.

En is megaka... bammal valami... tam. Lehajolt... hogy egész idő a... fémdarabon állt... gyon meglepődte

Zivataros id... pestről jelentik: időjárásprognózis... újabb esők, eset... Később gyenge fe...

De Valera... lyozni az angol... ból jelentik: Az... dott hűségkü-m... rül még mindig... komplikációk, me... nyos szakaszok... dik. De Valera... goztatja, hogy n... angol-ir tárgyal... lokkal való eszm... ül le tárgyaló... ígérést kap a k... tésére.

Az inas: A... a barométer... Arisztid... meggyek és sz... bahométeht.

A skót ifju... A lány sp... Az ifju t... dig kifakad... — Kisass... Engem vár

UJ KELET Legújabb hírek

Lengyelország puccs-szerűen akarta megszállani és bekebelezni Danzig szabad államot?

Berlin, május 3. A londoni Daily Mail, Daily Express és Daily Telegraph danzigi és zoppoti távirataik azt írják, hogy Lengyelország a korridorban csapatokat vont össze és puccs-szerűen meg akarta szállani és bekebelezni Danzig szabad államot. A táviratok szerint a lengyel flotta is készenlétben volt, hogy befusson Danzig kikötőjébe. A puccs-kísérletet aztán Franciaország az utolsó pillanatban lefújta és megnyugtató közléseket intézett Gravinga grófhhoz, aki népszövetségi főmegbízottként Danzigban tartózkodik. A lapjelentések miatt a lengyel követ ma megjelent a londoni Foreign Officeban. Tiltakozott az álhírtérjesztések ellen s pusztán kifalásnak minősítette azokat. Berlinben izgalmat váltott ki a tervbe vett puccs híre. A lengyel cáfolattal szemben megállapítják, hogy a lengyel sajtó számos orgánuma hónapok óta uszít Danzig elfoglalására.

Az erdélyi parasztlakóviszák Maniut

Bukarest, május 3. Ma reggel érdekes küldöttség jelent meg Budaacsonyan Maniu kuriáján. A küldöttség nyolevan gazdából állott, akik Bihar- és Szilágy-megyék ugyanannyi községét képviselték. Memorandumokkal és kérvényekkel felszerelve mentek Budaacsonya. Itt mely szomorúsággal hallották, hogy Maniu a husvéti ünnepeket Constancában töltötte és bár már haza felé indult, még nem érkezett meg Budaacsonya. Erre Erdélyi Romulus-nak, Maniu ottartózkodó rokonának adták elő panaszait és sérelmeiket, elsősorban pedig a nép ama kívánságát, hogy Maniu térjen vissza a párt élére, vegyen újra részt a közéleti munkában és védje meg őket, Erdélyi megnyugtatta a népes parasztküldöttséget, hogy Maniut behatárolt tájékoztatni fogja a panaszokról és átadja kérvényeiket a volt miniszterelnöknek.

FÉLIX gyógyfürdő

A világ legolcsóbb gyógyfürdője

Kényelmes! Tiszta!

Csodáshatású természetes héviz!!

Ujjonnan átalakítva és modernül felszerelve!

Mindenféle reumatikus bántalmak és női bajok ellen

Csonttöréseknél párhuzamos gyógyhatású!

I. o. penzió 150 leltől kezdve

II. o. penzió 120 lel.

FRATERNITAS Könyv. és Lapkiadó Rt. Nyomdása Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (v. Brassai u.) 16. szám. Telefon 9-77

Junius 19-én Ausztria is választ?

BÉCS, május 3. Szerdán összeül a nemzeti tanács alkotmányjogi bizottsága, hogy döntsön a nemzeti tanács feloszlását és új választások kiírását követelő indítványok felett. Valószínűnek tartják, hogy az új törvényhozási választásokat junius 19-re fogják kiírni, de lehetséges az is, hogy a választások elmaradnak ősze.

Álhírek Bukarestben Madgearu és Mihalache külföldi autókatasztrófájáról

Rossz tréfával ültették fel Madgearu feleségét és Mihalache anyját

Bucuresti-Bukarest, május 3. Mihalache és Madgearu tudvalevően a külföldön utaznak és jelenleg Párizsban tartózkodnak. Az elmúlt napokban olyan híreket terjesztettek, hogy a nemzeti-parasztpárt két vezérét utjukon szerencsétlenség érte. Tegnap este valaki felhívta Madgearu feleségét és megkérdezte, tud-e arról, hogy férjének

vonatja kisiklott? pár perc múlva Mihalache anyját csegette fel az ismeretlen érdeklődő és részleteket kért a pártvezér autókatasztrófájáról. Ezek a kérdések érthető izgalmat okoztak a két volt miniszter hozzátartozóinál. Csakhamar kiderült, hogy csak lelketlen tréfát üzött velük valaki anélkül, hogy komolyabb alapja lenne a híresztelésnek.

Palesztina kormányzója szívesen támogatja az ipar bevándorlását

Sir A. Wauchope sorra látogatja a zsidó kolonistákat

Jeruzsálem, május 3. Sir Arthur Wauchope Palesztina kormányzója az utóbbi hetekben inspekciós körútra indult az országban és körutja alkalmából meglátogatta a zsidó kolonistákat is. Artuff-kolónián a zsidó lakosság szíves ovációkat rendezett a kormányzónak, akit Josef Levy, a kolónia vezetője köszöntött meleghangú beszéddel. A fogadáson jelen voltak a szomszéd arab falvak muktárjai is. A kormányzó válaszában az elismerés és csodálkozás hangján emlékezett meg a zsidó ujjáépítésről. Innen Ben Schemen kolóniába utazott a kormányzó és kísérete, akiket mindenütt küldöttségek vártak és üdvözöltek.

Sir Arthur Wauchope a napokban a

kormányzósági palotában fogadta a lettlandi mizrachi vezérét Mordecháj Nursk rabbit, a lettlandi parlament tagját. Nursk rabbit, aki a lettlandi konzul kíséretében jött, több mint egy órási audiencián fogadta a kormányzó, aki a palesztinai zsidó problémákat vitatta meg a rabbiával. Az audiencia befejezése előtt a kormányzó fölhatalmazta Nurskot, a következő közlés nyilvánosságra hozatalára.

„Mindazokat, akik Palesztinában ipari vállalkozásokat akarnak létesíteni és az ország fejlődéséhez hozzájárulni, szívesen látjuk. Bevándorlásuk az ország érdekében szükséges és bejöveteleiket a kormányzó szívesen támogatja“.

Tömegesen építik le az állami tisztviselőket?

Az Adeverul szerint Rist kívánságának megfelelően már meg is történtek az előkészületek a leépítésre

Bucuresti-Bukarest, május 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az a cikk, amelyben Jorga a francia szakértők ellen intézett burkolt támadást, még mindig élenk probléma tárgyát képezi a bukaresti sajtóban. A cikket cáfolat követte, amely azonban még zavarosabbá tette a helyzetet, mert Jorga odamagyarázta cikkét, hogy az nem a francia szakértők hanem a Tardieu-terv ellen irányul. Így most már két fronton kell Jorga-

nak harcolnia. A miniszterelnökség sajtóirodája egy harmadik kommunikék is kiadott, amely szerint hivatalos kormányállásfoglalásnak csak azt lehet tekinteni, ami közvetlenül a miniszterelnökség sajtóirodájától származik.

A lapok nincsenek megelégedve ezzel a magyarázattal sem. A Tara Noastră, Goga lapja a következő három kérdés intézi a kormányhoz: Ki irta a kérdéses cikket Jorga lapjában, a Neamul

Kezdők részére:

100 uiságcikk alapján románul

a legalkalmasabb arra, hogy a nyelvet játsszi könnyűséggel, szórakozva, minden eddigi rendszertől eltérő módszerrel elsajátítsa a román nyelvet. E munka egyszeri átolvasása révén bárki megtanulhat helyesen románul írni, olvasni, elsajátítja az államnyelv szellemét, fordulatait, nyelvtani szerkezetét, gyakorlati szokásait pedig arra képesíti, hogy a legszükségesebb mindennapi beszélgetésben helytállni tudjon.

Eddigi árát mélyen leszállítottuk,

most csak 150 lej az UJ KELET könyvostályában

Költözködők figyelmébe!!

Mindennemű tükröt és csiszolt üveget legolcsóbb árban és legszebb kivitelben készít:

SPITZER

tükrök készítése vállalat és üvegesiszolda Cluj, Str. G. Baritiu (Malom u.) 12. Képkerekezés.

Románescben? Milyen viszony áll fenn a Neamul Románesc és a kormány között? Milyen elégtételt hajlandó a kormány adni a francia szakértőknek?

Az Adeverul a francia szakértők látogatásával kapcsolatban megállapítja, hogy Rist milliárdos megtakarításokat kíván a kormánytól. Miután az 1932. évi költségvetés elkészítése alkalmával az anyagi kiadásokat a minimumra csökkentették, nem marad más hátra, minthogy a személyi kiadások tételét tehermentesítsék. Ez pedig nem valószínű, hogy megkérdőjelezhető, mint a tisztviselők létszámának jelentősebb csökkentésével, vagy pedig a fizetések leszállításával. Minthogy az utóbbira nem lehet gondolni, nem marad más hátra, mint a tisztviselők egy részét elbocsájtani. A költségvetésnek ebben az értelemben való rektifikálására vonatkozó munkálatok a lap szerint már meg is kezdődtek.

A kormány nem cáfolta meg a tisztviselők számának csökkentésére vonatkozó híreket, ami nagy izgalmat váltott ki az állami hivatalnokok körében. Az Adeverul azt tanácsolja, hogy a kormány vigye teljes szigorral keresztül az álláshalmazásról szóló törvényt, és bocsássa el a szinekuristákat. Olyan nagy megtakarításokat lehetne illy módon realizálni, amelyek feleslegessé tennék a nagyobbarányú tisztviselő-elbocsájtást.

Junius elején véget ér a tanítás a középiskolákban

Bucuresti-Bukarest, május 3. A közoktatásiügyi miniszter rendelete szerint junius elején az összes iskolák tanévi befejezést nyert. A miniszter rendelete hangsúlyozza, hogy ez az intézkedés abban leli magyarázatát, hogy a tanévet szeptember 1-én kezdték volt. Csak a középiskolák és tanítóképzők érettségítő növendékei számára maradnak júniusban nyitva a középiskolák.

A kisanant konferenciát elhalasztották junius 6-ra

Bucuresti-Bukarest május 3. A kisanant konferenciáját ismét elhalasztották junius 6-ra. Az elhalasztás oka, hogy az addigi nemzetközi konferencián tisztázódjanak a különböző problémák, amelyekkel a kisanant foglalkozni kíván.

Ne mosasson otthon,

mert egy kiló fehérnemű mosása csak

15

lejbe kerül. Terítőket és függönyöket rendkívül olcsón mos az

Erzsébet mosóda

CLUJ, Strada Aurel Vlaicu (volt Bánffy-u.) 3. szám.

Taxa postaiá platite in numerar No. 224710-929.

da Baron L. Pop (vo Telefon: 9-77. Előfizvonta 110, negyedév 600, egészévre 1200 havonta 1, negyedév egészévre 10 dollár értékű valuta. Hírde szerint. Az „UJ KELET” bányási zsidóság egy Cikkeink utánnomára megtehető.

Várják a francia

A francia szakértők ról-hegyire kitanulták mert rövidesen kijutnak nokba, hogy a helyszíre az adókiivetést és a Várjuk a francia sz Legyen hozzájuk sze

ron is. Menjenek fel a pénz és nézzék meg az adók Sétáljanak ezután v greghajtókkal és néz behajtásokat. Csapjanak fel talán keskedőnek, vagy ipar és azután jelentsék k legendó eréllyel az ad

Egy csepp a te

A kormánynak végr hogy Máramaros megy ágon és hogy ennek nebb megyének a lakó teljesen elmerül a ny Hamarjában ki is u nyomorgó megyének. Irdd és mondd 500. Pirinyó csepp a ny tengerében. Annyi körülbelül, m vezérigazgató legális. Vagy mint egy kisvá ama könnyű nyereség. Hogyan lehetne hát egy egész megye éhez Pláne, ha számításh hogy a hosszú bukar tón uton is olvadha lóbból.

Magas árszínv

fogyasztók nél

Megk ell adni: az a programot állított fel válság leküzdésére. A baja csak az en hogy bár szép, hangza na hibáját az sem eny szociális intenciókkal. kereskedelem megrend magas munkabérek be Inkább kevésbé sz volna benne a realitás na benne az alapos vé a dilettáns nagyotaka. Mert bizony ez a p zú. Nem a célkitűzés (komoly), hanem a m Mit is hirdet ez a Nem többet és nem az árszínvonal sziszte hatalmi beavatkozás. ános emelését.

Még pedig azzal az ez árszínvonal csökke válság kimélyülését Furesa logika van tásban. Az okozat tud an összetévesztése az. Mert hiszen nyilván árszínvonal csökkenés ságot s ennek legsuly gyasztási válságot, h a kiméletlen racional bizonytalanság, az ör válság beállta után t tehát a kereslet rette kenése hozta magával lódását.

Anglia kormánya még pedig konzervat csodálatosabb, hogy e próbálja semmibe ven gári közgazdaságtan szerint az árák alakú kinalat viszonya szab. Fokozott kereslet m kednek, csökkent ker nálat mellett az árák Ezt minden középis tudja s ha nem tudn tanítja rá.

Ugy látszik azonb vesztett kormányok n tehát egyszerű, lapid kel akraják hatályon nyek valóságát és a Holott...